

VŠETKY PRÍCHUTE ŽIVOTA

Emma Jane Unsworthová

MOTÝL

VŠETKY PRÍCHUTE ŽIVOTA

Emma Jane Unsworthová

VYDAVATELSTVO MOTÝL

Copyright © Emma Jane Unsworth 2011
Translation © Zuzana Kamenská 2013
Design © Motýľ design 2013
Cover photo © Isifa 2013
Slovak edition © Vydavateľstvo Motýľ 2013

ISBN: 978-80-89482-90-0

POĎAKOVANIE

Ďakujem svojej rodine: Frankovi, Lorraine a Lucii Unsworthovcom za ich lásku, podporu a trpezlivosť. Vďaka patrí aj mojim starým mamám Agnes Mackieovej a Anne Unsworthovej a s láskyplnou spomienkou aj mojim nebohým starým otcom Bobovi Mackiemu a Leonardovi Unsworthovi.

Ďakujem Sherry a Brianovi Ashworthovcom a vydavateľstvu *The Hidden Gem Press* za ich vieru v túto knihu a zvlášť Sherry, ktorá pri mne od začiatku stála.

Ďakujem priateľom, ktorí neúnavne čítali moje prvé koncepty rukopisu: Aaisa Taylorovej, Nicole Mostynovej, Marrii Robertsovej, Sarah Tierneyovej, Jo-Anne Hargreavesovej, Rebecce Murrayovej, Natalie a Jamesovi O'Harovcom (vám dvom ďakujem aj za stôl), Sue Robertsovej, Gregovi Thorpeovi, Claire Beaumontovej, Rachel Levyovej, Chloe Mossovej, Caroline Haysovej, Markovi Radcliffovi, Johnovi Novenovi, Emily Powellovej, Stuartovi Maconiemu a literárnemu laseru, ktorým je slečna Katie Popperwellová.

Ďakujem svojej agentke Clare Convillovej za vedenie, priateľstvo a rum.

Vďaka patrí všetkým priateľom a editorom, ktorí ma povzbudzovali, podporovali a zásobili príbehmi, najmä Waynovi Clewsovi, Jeni Chanovej, Emme Collinsovej, Clare a Oliverovi Eastovcom, Sarah Thompsonovej, Gavinovi MacDonaldovi, Gine Garveyovej, Aoife Woodlockovej, Billovi Broadymu, Ra Pageovi, Jimovi Hinksovi, Nicholasovi Roylovi, Lukovi Bainbridgeovi, Davidovi Lloydovi, Neilovi Sowerbymu, Kevinovi

Gopalovi, Lianne Steinbergovej, Jonathanovi Schofieldovi, Annabel Meggeson, Petovi Jobsonovi a Jesce Hoopovej.

Ďakujem Mary-Ellen McTagueovej za rady ohľadom mune a Joeovi Andersonovi za zodpovedanie otázok o astrofyzikoch.

Vďačím aj miestam, kde som písala: Caudale Beck, Kinlochspelve (ďakujem Pam a Andymu Dawesovcom za ich láskavosť) a knižnici Portico Library v Manchestri.

A nakoniec ďakujem Guyovi Garveymu. Za všetko.

Pre Guya

PROLÓG

Mala som jedenásť rokov, keď som si uvedomila, čo chcem od života najviac: *viac*. Táto prevratná myšlienka mi napadla o tretej ráno na Štedrý večer roku 1991. Pozrela som sa na detské hodinky s pritesným remienkom, ktoré som dostala od brata na Vianoce pred dvoma rokmi (samozrejme, kúpila ich mama), a potom som v pyžame potichu zišla po schodisku. Zatajovala som pri tom dych a stúpala som na okraje schodov, aby pod mojou váhou nezavrzgali.

V obývačke pred rozťahnutými závesmi stál umelý stromček, na ktorom svietili maličké žiarovky. Zdalo sa mi, že sú pod ním navrhnené stovky darčiekov. Okamžite som spoznala tvar zabalenej čokolády – otec ju každý rok dostával od starej mamy –, a posadila som sa k balíčku do tureckého sedu. V ten večer som sa totiž rozhodla, že čokoládu zjem.

Jednoducho som už mala plné zuby dobrého správania. Mala som pocit, že ma niekto súdi, kdekoľvek som – v škole, v kostole, pri večeri. Väčšinou to boli učitelia alebo rodičia, no niekedy to robili aj ostatné deti. V jednom kuse som si musela dávať pozor na to, čo vravím, ako stojím či jem. Ich skúmané pohľady boli takmer neznesiteľné.

Z jedálne som začula šuchot a trhlo ma. Vtom som si spomenula na škrekčky. V posledný deň pred školskými prázdninami mi učiteľka zverila do opatery dvoch chvejúcich sa ryšavých škrekčkov Macka a Beth, ktorí bývali v klietke v našej triede. Keďže som sa vždy dobre správala a v tom čase sme doma nemali mačku, učiteľka mi dovolila zobrať škrekčky

domov a starať sa o ne počas vianočných sviatkov. Najprv som mala klieťku vo svojej izbe, ale po dvoch dňoch som ju musela odniesť do jedálne, lebo mama so svojimi slabými nervami nezniesla neprestajný rachot, čo nadránom stvárali. No neplecha, ktorú Mack a Beth v noci páchali, mi vnukla nápad. Ak ste nestrávili noc so škrekčkami, nemáte ani poňatia, koľko hluku vedia vyrobiť. Cez deň vyzerajú milí a nevinní, ale v nočných hodinách sa menia na malé obludy: rozhrýzajú si postele, ničia hračky a obžúvajú mreže na klieťke, aby mohli ujsť. *Aha!* pomyslela som si. Už ma na smrť nudilo, ako som sa pri domácich prácach počas tých Vianoc nasilu usmievala, a tak som sa rozhodla, že aspoň raz budem zlá – veľmi zlá.

Otcov darček bol zabalený v zlatom papieri s malými bielymi hviezdikami. Stará mama do toho papiera zabalila všetky naše darčeky. Nebola na ňom nijaká mašľa, s ktorou by som sa musela babrať, len niekoľko kúskov nakrivo odstrihnutej lepiacej pásky. Stará mama sa hrdila svojím pokojným a bezstarostným prístupom k Vianociam a k všetkému ostatnému. Vrstvy papiera a obalov sa z darčeka zvliekali ako stará koža z hada, až mi v rukách ležala čokoláda. Chvíľu som si ju obzerala, kochala som sa jej veľkosťou, tvarom a farbou. Keď som si odhryzla, tabuľka sa zlomila a v ruke mi zostal kusisko čokolády s ostrými hranami.

Deti by nemali mať rady horkú čokoládu. Je to jedna z horkých delikates, ktorej má človek prísť na chuť až neskôr – presne ako olivám či sebaľútosti. No ja som bola iná. Vychutnávala som si chuť zakázaného ovocia a diabolského, neprípustného konania. Keď som zjedla celú tabuľku a oblízala som si prsty, utrela som si ústa a olizla som si aj hranu dlane, kde sa mi nazbierala rozpustená čokoláda. Potom som naklonila hlavu a zamyslela som sa. Nebola taká sladká ako čokoláda, ktorú som zvyčajne jedávala, ale bola *zaujímavá*. Chutila ako kov, špinavá voda, zem: stavebný materiál nového sveta.

Stála som pri stromčeku a oprašovala som si kúsočky čokolády z pyžama, keď niečo za oknom upútalo moju pozornosť.

Asi v polovici príjazdovej cesty som videla strašidelné zelené svetlo, ktoré poskakovalo hore-dolu. Zdalo sa, že pri páde naberalo rýchlosť a potom, práve keď to vyzeralo, že dopadne na zem, prudko vyskočilo nahor. Svetlo zablikalo a znova sa spustilo. Úplne očarená som napínala zrak, aby som zistila, čo to je.

V ten december nasnežilo, a preto zelené svetlo pri zemi farbilo biely prach na mätovozeleno. Keď vyletelo nahor, svetlo na chvíľu ožiarilo siluetu niečej postavy: spodok nohavíc, manžetové gombíky a dolnú časť saka.

Uvedomila som si, že je to nejaký mladý muž a poskakujúce svetlo vedľa neho pochádza z fosforeskujúceho joja. Pri miho-tavom svetle hýbajúceho sa joja som postupne videla čoraz viac detailov: pásikavý oblek, naškrobenú bielu košeľu, klobúk so stuhou, kravatu s priveľkým uzlom. Bol oblečený ako jeden zo spevákov z *Rat Pack*, ktorých v ten večer preklínala stará mama. *Sukničkárski gangstri*, povedala, keď zbadala Franka Sinatru, Deana Martina a Perryho Coma, ako vystrájajú vo swingovom hudobnom predstavení, ktoré som chcela stoj čo stoj pozerať. *Pozri sa na tie ich malé, zlobou nasiaknuté žraločie oči*. Mladý muž vonku bol oblečený ako tí speváci, ale podľa mňa nevyzeral ako sukničkársky gangster – vyzeral slušne a vychovane ako niekto, koho som chcela spoznať. A vtedy som si všimla aj niečo iné. Tam, kde sa mu končili manžety, som zbadala kúsky červenej pokožky, ktoré vyzerali ako spálené a boľavé. Pripomínali mi maminu pokožku okolo nechtov, keď si ju rozhryzie. Pozrela som sa mu do tváre a všimla som si, že má tvar srdca. Mal výrazné líčne kosti a pery nezbedne vykrivené. Nakoniec som zbadala, že mu z bokov klobúka trčia dva červené rohy a ich drzé siluety sa ostro týčia k mesačnej oblohe.

Zažmurkala som, no on tam naďalej stál. Žmurkla som ešte raz, a keď ani vtedy nezmizol, na tvári sa mi pomaly roztiahol široký úsmev. Naozaj tam bol – krásny a skutočný. Tam

uprostred svetielok stromčeka odrážajúcich sa v okennom skle, ohavných kríkov, vysokánskych rododendronov, temnoty, noci a večnosti stál sám diabol, opieral sa o mamin čerstvo navoskovaný Austin Maestro a hral sa s jojom.

Stála som nehybne a potichu, kým konečne nezdvihol zrak a naše pohľady sa nestretli. Pociťala som niečo zvláštne v žalúdku, akoby sa mi otvárali vnútornosti. Nechcela som od neho odtrhnúť zrak, ale keď som zacítila svrbenie na pravej dlani, roztvorila som päšť a zadívala som sa na svoje ružové, krivolaké znamienko, ktoré sa mi ako malinová čipka ťahalo od prostredníka po spodok dlane. Pre toto znamienko sa mi posmievali v škole a ja som si ho škrabala, kým nekrvácalo, a usilovala som sa ho odstrániť, pretože som zúfalo túžila byť taká ako všetci ostatní. Stará mama mi s tým tiež nepomohla. Len jeden jediný raz mi čítala z dlane a pri pohľade na znamienko sa odtiahla a vykrikla: *Taká ohyzdnosť rovno na čiare života! To rozhodne nie je dobré znamenie.* V tej chvíli mi materské znamienko žiarilo ako prasklina v rozhorúčenom uhlíku. Zdvihla som zrak a pociťala som, ako medzi našimi očami prebehla silná elektrická iskra. S prekvapením som zistila, že sa vôbec, ale vôbec nebojím. Ba viac než to. *Zaujalo* ma to. Zakýval mi a na pozdrav sa dotkol klobúka.

„Rada ťa spoznávam,“ povedala som potichu a môj hlas zašvelil v tichej miestnosti.

Rozhodla som sa zabudnúť na všetky momenty, keď mi stará mama rozprávala o tom, že diabol sa ukrýva v rôznych hrôzostrašných veciach: v detailoch, v peniazoch aj rokenrole. Ohromene som tam stála v pyžame a cítila som, ako sa mi ústa roztahujú do širokého úsmevu. A odrazu zmizol v oblaku hustého dymu.

Rozbehla som sa k oknu, pritlačila som dlaň k ľadovému sklu a očami som pátrala po ulici. Snažila som sa dovidieť až za roh, ale nikde som ho nezbadala. Zmizol bez stopy a svet sa znova stal nudným miestom, kam som nepatrila. Rozbehla som

sa z obývačky k vchodovým dverám a rýchlo som odomkla, ale keď som ich otvorila, pozdravil ma len prudký závan vetra s vôňou snehu. Cítila som sa oklamaná, akoby mi ponúkli niečo lákavé a potom mi to uchmatli spreď nosa. Postávala som tam dúfajúc, že sa znova zjaví, a potom, keď som sa pozrela dole, zbadala som na prahu nehybne ležať jojo. Sklonila som sa a zdvihla som ho. Prehadzovala som si ho v dlaniach a tešila som sa z jeho studeného a okrúhleho povrchu. Posledný raz som vyzrela do prázdnej temnoty, a potom som zavrela dvere a odišla som do postele.

Na druhý deň, keď som s rodinou sedela pri stromčeku, som o zážitku z predchádzajúcej noci ani nemukla.

„Som si istá, že som ho položila presne *sem*,“ povedala stará mama, ktorá sa prehrabovala v darčekom pod stromčekom.

„Na tom predsa nezáleží, miláčik,“ ozval sa starý otec. „Aj tak budeme mať v nasledujúcich dňoch sladkostí viac než dosť.“

Stará mama, ktorú starkého optimizmus neprestával rozčuľovať, prestala hľadať a otočila sa priamo na mňa. Rýchlo som sa zamerala na svoju vianočnú ponožku plnú mandarínok a vlašských orechov, aby som zamaskovala skutočnosť, že mi horia líca.

„To je veľmi čudné,“ poznamenala stará mama a ja som vedela, že ma stále prebodáva pohľadom. „Naozaj veľmi čudné.“

Rozšírili sa mi oči, ale zaryto som mlčala, lebo stará mama mala nejaký šiesty zmysel, vďaka ktorému ma vždy prekukla. Niekedy som mala pocit, že ma pozná tak dobre, akoby zo mňa časť ukradla. Vyrastala na mieste, kde je vlhký vzduch, v mestečku Burnley na severe, a už v trinástich začala pracovať v pradiarni. Viem si živo predstaviť, ako sa usilovala prekričať svojím lancashirským nárečím hrkotajúce cievky, ako odčítala spolupracovníckam príbehy z pier spoza obrovských tkáčskych stavov. Počas obedných prestávok ostatným dievčatám čítala na záchode z dlane, hovorila im, čo majú robiť so svojimi životmi,

a tak sa po pradiarni rozchýrilo, že je čarodejnica. Stará mama nespravila nič pre to, aby tieto klebety vyvrátila. Vo chvíľach, ako bola táto, bolo najlepšie vyhýbať sa očnému kontaktu, a tak som predstierala, že ma strašne zaujal jeden z orechov. O niekoľko sekúnd zamerala pozornosť na vlastné darčeky a o chýbajúcej čokoláde už nepadlo ani slovo.

Keď som si rozbalila darčeky – fotoaparát s bleskom, paletu s očnými tieňmi a kazetový prehrávač –, vstala som, aby som pobožkala rodičov a poďakovala im, ale z nejakého dôvodu som sa nevedela nadchnúť. Tým Vianociam niečo chýbalo. Pozrela som sa von a zbadala som prázdne miesto na príjazdovej ceste, kde minulú noc stál diabol, a v žalúdku som pocítila pichnutie. Bolo to podobné hladu, ale nie po jedle. Nevedela som, čo je to za hlad, ale nech som už túžila po čomkoľvek, vedela som, že chcem viac. Keď som pobožkala mamu na líce, schmatla ma za zápästie a zdvihla ho, aby ho všetci v miestnosti videli.

„Mali sme ti kúpiť nové hodinky,“ vyhlásila a pichla prstom do vydutej pokožky, v ktorej bol zarezaný tenký čierny remienok.

Na tvári mala čudný výraz, víťazoslávne sa na mňa pozerala a mne sa to nepáčilo. Preto som vystrčila bradu a povedala: „No ja som *naozaj* chcela len jojo, čo svieti v tme.“

„Čože?“ vyštekla mama a ja som okamžite vycítila, že som na niečo narazila. Pomyslela som si na jojo ukryté v mojej šperkovnici pod uvoľnenou doskou v podlahe mojej izby a v duchu som sa uškrnula.

„Jojo, čo svieti v tme,“ zopakovala som a uštedrila som jej prefíkaný pohľad. Prešla som k otcovi a pobožkala som ho na čelo. „Napísala som ho na zoznam, nepamätáš sa?“

„Si nevďačná...“ začala mama. Potom sa otočila k otcovi. „Povedala som ti, aby si ho zakopal v parku.“

Otec sa zadíval na svoje papuče. Stará mama sa samolúbo usmiala. Zaujímalo ma, čo ešte povedia.

„Zakopal si jojo?“ opýtal sa môj sedemročný brat s karamelovou šmuhou na brade. Pomaly vyjedal bonboniéru.

„Bolo rádioaktívne, Benjamin,“ odpovedala mu mama. „V novinách sme našli varovanie. Odporúčali v ňom, aby ich ľudia zakopali.“

Brat mykol plecami a pokračoval v jedení.

Mama si rozviazala župan, čím odhalila krvavočervenú nočnú košeľu, a potom ho zaviazala ešte pevnejšie. „Je od teba veľmi milé, že to vyťahuješ, hoci si dostala toľko iných darčiekov. Helen, dúfam, že nám nezamýšľaš pokaziť Vianoce.“

Zažmurkala som, ale nič som nepovedala. Ako sa ukázalo, naozaj som zničila Vianoce.

Sedeli sme okolo pozlátkami ozdobeného stola a ja som kútikom oka pozerala televíziu. Marlon Brando sa prechádzal po New Orleanse v *Električke zvanej túžba*. Napadlo mi, že vo vypasovanom bielom tričku vyzerá super, ale stále som popritom myslela na diabla. *Kiežby som ho dokázala znova privolať*, pomyslela som si, keď som sa zadívala na starkú, ktorá sa kolembala na stoličke, no keď jej otec k tanieru na tácku na pohár položil ďalší vermút, okamžite sa vystrela. Stará mama prikývla a jej sivé vlasy s trvalou zašušťali o papierový klobúk, ktorý mala na hlave.

„Boží nápoj,“ vyslovovala s menšími ťažkosťami. „Dobrý a sladký.“

„Drahá, dáš si ešte jeden kokteil k večeri?“ zakričal otec na mamu v kuchyni.

„Gin a bezkalorický tonik!“ zakričala odpoveď, no jej hlas bolo ledva počuť cez rachot digestora.

Moja mama nepila nič iné ako gin a tonik bez kalórií. *Je v tom skoro nula kalórií*, hovorievala hrdo.

Keď o niekoľko minút vpochodovala do jedálne s moriakom, mala červenú tvár a potila sa. Hrubá hliníková tácka dopadla na stôl a moriak na nej niekoľko ráz nadskočil.

„Kto ho naporciuje?“ opýtala sa mama, vytrhla otcovi pohár z ruky a hodila sa na stoličku. Na jeden hlt vypila polovicu nápoja.

„Ja,“ vyhlásila stará mama.

No kým sa stihla načiahnuť po noži, jeden zo škrečkov vyliezol zo svojej obhryzenej nory a začal piť vodu z fľaštičky na boku kletky. Gulôčka v napájadle mu s cinkaním narážala o tvrdé zúbky.

„POVEDALA SOM TI PREDSA, ABY SI TIE ODPORNÉ ZVERY VYNIESLA EŠTE PRED VEČEROU!“ vybuchla mama.

„Dobre, dobre,“ odpovedala som, podišla som ku kletke a zdvihla som ju zo zeme. Cítila som, ako sa nepatrná váha škrečka premiestňuje z jednej strany kletky na druhú, keď utekal po plastovom dne a buchotal pri tom packami. Preniesla som kletku do obývačky a zašepkala som medzi mreže: „Radšej by som bola s vami *tam*...“

V jedálni bolo ticho. Otec sa skláňal nad barom a predstieral, že mieša nápoje. Sledovala som, ako do pohára hodil štyri kocky ľadu, potom dve vybral a nakoniec tam znova jednu vložil. Robil všetko pre to, aby ho nezatiahli do rozhovoru. Poobzerala som sa po zvyšku svojej rodiny. Mama namrzené civela do steny, stará mama čakala, starý otec si niečo potichu pospevoval a brat nedočkavo zísal na pripáleného moriaka.

„Ten moriak vyzerá trochu sucho,“ pokračovala starká. Z pohára sa jej vylialo trošku tekutiny, keď rukou ukázala smerom k tácke. „No s ostrým nožom to nebude problém.“

Cítila som, že mama na stenu civie tak uprene, akoby sa do nej pokúšala vypáliť dieru. Otec otvoril zásuvku na bare. Vedela som, že keby bol menší, vliezol by do nej.

„Umieram od hladu,“ zatiahol brat, ktorému napätie v miestnosti zjavne neprekážalo.

„Tak potom musí niekto toho prekliateho vtáka nakrájať,“ zasyčala mama.

„Predsa som povedala, že to spravím,“ ozvala sa starká, vyskočila a zobrala nôž na porciovanie. Mama sa ani nepohla. *Prosím, vráť sa, prihovárala som sa v duchu svojmu diablove.*

Starká vrazila vidličku do moriaka a odrezala jedno stehno. Hodila ho na mamin tanier, kde s cinknutím pristálo.

„Ďakujem, Emily,“ povedala mama cez zovreté, bledé pery. *Nič z toho nezje, napadlo mi. Je tam len koža a tuk.*

„Ben, podaj mame omáčku,“ zavelila starká svojim matriarchálnym hlasom a potom sa znova vrhla útokom na sčernetého vtáka.

Mama potriasla hlavou a kývla rukou, aby Ben miskú s omáčkou položil späť na stôl.

„Jonathan, prsia?“ opýtala sa starká otca.

„Hm, áno. Áno, ďakujem,“ zamrmľal otec. Stál pri bare a moril sa s vývrtkou, aby mohol otvoriť fľašu červeného vína.

Prosím, zopakovala som tak hlasno, ako to len v mojej hlave išlo. A diabol sa bleskurýchle zjavil v sklených dverách vitríny. Mal na sebe tričko a koženú bundu a fajčil – v dome! Cítila som, ako mi znamienkom prešla pálivá horúčosť. Poobzerala som sa po zvyšku rodiny, ale bolo jasné, že som jediná, kto ho vidí. Vydýchol dym do vlasov starej mamy, a pritom sa usmieval. Vtedy sa to stalo. Nôž sa sklúzol po tvrdej pripálenej koži moriaka a zarezal sa starkej priamo do druhej ruky, v ktorej zvierala vidličku. Stačilo len pár sekúnd a krv z rany tiekla po čepeli a kvapkala na stôl.

Starká nevykrikla ani sa nerozplakala, len sa pozrela na ruku a pokojne vyhlásila: „Nuž, tak som z toho spravila riadnu zabíjačku.“

Môj diabol zmizol rovnako rýchlo, ako sa objavil. Nie v kúdole dymu, ale v takmer nebadateľnom zablysnutí červeného svetielka.

Starej mame prudko tiekla krv a vytvorila na papierovom obruse s cezminovým vzorom kaluž veľkú ako tanier. Starký sa postavil, zalamoval rukami a vravel: *Emily, nemala si tolko piť.* Mama, ktorá sa v prípade ozajstnej krízy vždy vedela zmobilizovať, vyskočila a priniesla z kuchyne utierku, ktorú starkej omotala okolo poranenej ruky.

„Jonathan, kľúče od auta! Helen, sviečky!“ zavelila mama a potom preletela ku skrini pod schodmi, odkiaľ vytiahla naše kabáty.

Sedela som na zadnom sedadle auta. Išli sme do nemocnice a ja som v mysli dookola opakovala slovo *ďakujem*. Myslela som si, že som konečne našla spojenca, niekoho, komu som mohla vyjaviť svoje najúprimnejšie pocity – a ktorý by sa zjavil vždy, keď by som ho zavolala. Nenápadne som otvorila dlaň a pozrela som sa na materské znamienko, na tú odpornú stopu, ktorú som zo srdca nenávidela, lebo som ju vnímala ako znak inakosti. Teraz som ju však videla ako znak výnimočnosti. Koniec koncov pokrývala moju čiaru života.

Dobrý ročník šampanského

Otáčam guľatú vyleštenú medenú kľučku a čerstvo natreté dvere so sklenou výplňou sa s cinkaním otvoria. Predtým, než vojdem dnu, otrasiem dáždňik a myslou mi prebehne, ako veľmi by som potrebovala poriadny pršiplášť. Ako môžem už tak dlho žiť v Manchestri bez pršiplášťa?

„Madam, dovoľte, aby som vám to zobral,“ oslovuje ma elegantne oblečený muž s uhladenými čiernymi vlasmi. „Vitajte v reštaurácii Bethel.“ Má silný prízvuk. Hlavný čašník, *maitre d'*, s francúzskym prízvukom. Dokonalé.

„Ďakujem.“

„Môžem vám zobrať aj kabát?“

„Áno, prosím.“

Vyzlečiem si ho a podám mu ho aj s dáždňikom. Kabát mi zavesí na vešiak pri dverách a dáždňik položí podeň na podlahu.

„Máte rezerváciu?“

„Áno.“

„Na aké meno, prosím?“

„Charlotte.“ To je lož, ktorú vravím často.

Prechádza k drevenému pultu a prstom blúdi po ľavej strane hrubej otvorenej knihy.

Obzerám sa a môj prvý dojem je, že zariadenie je trochu eklektické. Červené kožené boxy sú príliš erotické pre prerobenú kaplnku. Akosi sa nehodia k mohutným dreveným stolom a tučným, maslovobielym kostolným sviečkam. No detaily, ktoré očakávam od ambiciózneho podniku, nechýbajú: biele obrusy sú naškrobené a vyžehlené, obrúsky poskladané, aby

pripomínali slimáky, príbory sú vyleštené tak, že by som si v nich mohla skontrolovať mejkap. Na stenách sú povešané abstraktné umelecké diela a na dlhých pultoch sú v širokých vázach vystavené zamatové kvety. Sklo váz je také tenké, že je skoro neviditeľné. Naľavo sa za barmankou, ktorá nalieva kokteil do pohára, ligocú fľaše a stojany na alkohol. Na opačnom konci miestnosti je parou zahmlená sklená časť dverí vedúcich do kuchyne. Kým na ne civiem v nádeji, že aspoň na chvíľku zazriem šéfkuchára, zjaví sa čašníčka. Znova sa obrátim k hlavnému. Práve poklepal po mene v knihe a zdvihol obočie.

„Ach, áno, našiel som vás. Stôl pre jedného?“

„Presne tak.“

Prezrie si ma od hlavy po päty. V reštauráciách sú hostia bez spoločnosti všeobecne podozriví. Buď sú to asociáli, alebo ešte horšie – inšpektori udeľujúci hviezdičky od Michelina. Nehnem ani brvou. Hľadím mu rovno do očí. V zreničkách sa mu mihoce odraz vzdialeného svetla sviečok.

„Kým si budete prezeráť menu, môžem vám ako pozornosť ponúknuť pohár šampanského?“ pýta sa.

„Čo myslíte tým ako pozornosť?“

Vždy som v strehu, aby sa ku mne nesprávali inak než k bežnému hosťovi. Usilujem sa byť čo najnenápadnejšia, a preto si so sebou pri písaní recenzií väčšinou vodím nejakého spoločníka. Nepíšem si pri jedle poznámky a odmietam mať pri svojich článkoch fotku. Dostala som sa do niekoľkých prekérnych situácií, keď mi nanútili „ako pozornosť“ fľašu vína, hoci by som z nej ani neochutnala, lebo je to proti mojim zásadám. Raz manažér začul, že môj spoločník použil moje skutočné meno, spočítal si dva a dva a nedovolil mi zaplatiť účet. Musela som do použitého obrúska nenápadne strčiť kôpku bankoviek. (Hneď potom som im zavolala, aby ich našli, skôr ako obrúsok hodia do práčky.) Je nevyhnutné, aby bol môj zážitok priemer-
ný a autentický – taký, aký zažije ktorýkoľvek hosť so všetkým, čo k tomu patrí.

„Radi vítame svojich hostí šampanským,“ pokračoval hlavný. „Robíme to tak vždy,“ dodáva, lebo sa tvárim aj naďalej nepresvedčene.

„V tom prípade áno, ďakujem.“

Hlavný kývne barmanke a zoberie menu. „Prosím.“ Ukazuje na biely stolík pri okne. Prejdem k nemu a sadnem si. Podáva mi jednu stránku. Denné menu. Je vytlačené ozdobným čiernym písmom na hrubom krémovom papieri. Vidím niekoľko *à la carte* jedál a ochutnávkové menu. Jedenásť chodov aj s vínom za 90 libier. Také krátke menu poukazuje na sebavedomie, možno dokonca aroganciu, lebo zákazníkovi hovorí: *Viem, čo chceš, hoci ani ty ešte nevieš, že to chceš*. Je to odvážny ťah a ja si pred touto výzvou automaticky vyhrňam rukávy.

„Varí dnes šéfkuchár?“ pýtam sa, keď sa hlavný vráti s mojím šampanským.

„Samozrejme.“

„Mohli by ste mi povedať, ako sa volá?“

Som spokojná, že sa mi túto otázku podarilo nenútene vsunúť do rozhovoru, ale vtom sa rozozvučí starý telefón na pulte a hlavný sa ho ponáhľa zodvihnúť.

„Prepáčte,“ odčítam mu z pier a potom do telefónu povie: „Dobrý večer. Bethel.“

Načiahnem sa za šampanským, ale potom počujem zvonenie svojho mobilu. Vytiahnem ho z tašky a vidím, že mi volá Keith, môj editor.

„Prosím?“ V reštaurácii je také ticho, že mám potrebu šepkať.

„Haló?“ Keithov hlas je nafúkaný a ostrý.

„Keith?“ vravím, akoby som si na displeji neprečítala jeho meno.

„Áno, to som ja. Nevidela si, že ti volám? Volám predsa z mobilu.“

„Videla,“ odpovedám. Naše rozhovory zvyčajne pripomínajú prestrelku.

Sledujem, ako sa od dna úzkeho pohára odliepajú bublinky

a vznášajú sa k hladine. Odrazu som netrepezlivá. „Čo potrebuješ, Keith?“

„Už si v reštaurácii Bethel?“

„Práve som prišla.“

„Dozvedela si sa niečo o záhadnom šéfkuchárovi?“

„Ešte som nemala príležitosť.“

„Ten chlap predsa musí mať nejakú minulosť.“

„Alebo žena,“ pripomínam mu.

„Si radikálna.“

Stále hľadím na šampanské. „To je všetko?“

„Áno,“ odpovedá Keith, ale je mi jasné, že to tak nie je.

„Zobrala si so sebou nakoniec priateľa?“

„Nie.“ Predstavím si Peta doma na gauči s tanierom na kolenách a cítim sa trochu previnilo.

„Prišla som sama.“

Počujem, ako sa Keith na druhej strane nadychuje. „To je plytvanie dobrou príležitosťou,“ hovorí a potom sa znova nadýchne. „Môžem skočiť do taxíka... a budem tam o tridsať...“

„Nie, Keith,“ preruším ho. „Najradšej pracujem sólo, nehnevaj sa. Aspoň budem mať čas na premýšľanie.“

Počujem, ako si z niečoho odpil, a dochádza mi, že je pravdepodobne opitý už od obeda. Ako zvyčajne.

„Rozumiem,“ vraví, ale nezníči veľmi presvedčivo. „Helen, vieš, že som tu...“

„Áno,“ prisvedčím. „Zajtra do jedenástej ti odovzdám článok. Maj sa, Keith.“

Zložím telefón a zasuniem si ho hlboko do kabelky.

Pozerám sa na pohár šampanského. Flauta s lahodným mokom je chladná, štíhla, zahmlená a lákavá. „Tak do toho,“ pomyslím si. „Očar ma.“ Dvíham pohár za stopku a odpijem si. Je dobré. Odpijem si ešte raz. Je naozaj *veľmi* dobré. Odtŕham sa od pohára a obzerám si ho proti svetlu. Neobyčajná, intenzívna chuť s dlhým, plným doznievaním. Určite je to dobrý a drahý ročník. Toto nemôže byť šampanské, ktoré dávajú zadarmo.

Určite sa pomýlili – za barom muselo dôjsť k nejakej nešťastnej zámene fliaš –, ale v tejto chvíli nedokážem byť natoľko úprimná, aby som na to niekoho upozornila. Hltavo pijem, než si to niekto uvedomí, a so zavretými očami rytmicky nakláňam štíhly pohár.

„Šampanské je nápoj pre víťazov.“

Otočila som sa k Petovi.

„Asi máš pravdu,“ povedala som, usmiala som sa naňho a zdvihla som obočie.

Štrngli sme si pohármi a nemotorne sme si odpili zo šampanského.

„Hra sa skončila, Amor,“ vyhlásil Pete a ja som sa zasmiala.

Bolo to naše piate výročie. Oslavovali sme s fľašou bubliniek a novým deväťdesiatdva a pol centimetrovým televízorom. Pete navaril tri chody. Boli sme dlho hore, pozerali sme televíziu a chichotali sme sa na tom, že pijeme šampanské doma na gauči. Bolo to presne také, aké má výročie byť: nostalgické aj trochu bláznivé. Bola som naozaj spokojná a prekypovala som láskou k Petovi.

Odpila som si zo šampanského a znova som sa zaborila do gauča. Pozerali sme program o Jocelyn Bellovej Burnellovej, britskej vedkyni, ktorá objavila roku 1967 pulzary. Pulzary sú umierajúce hviezdy, slnká minulosti, zhustnuté vekom a gravitáciou. Keď rotujú, vysielajú silné lúče elektromagnetického žiarenia, ktoré nehybný pozorovateľ vníma ako záblesk svetla, ako lampu v opustenom majáku. Nikto netušil, že pulzary existujú, kým si Bellová Burnellová nevšimla, že v dátach rádioteleskopu, ktorý pomáhala na Cambridgei zostrojiť, sa nachádza séria pravidelne sa opakujúcich maxim. Maximá na grafe jej pripomínali pulz. *Veci vo vesmíre nepulzujú*, pomyslela si Bellová Burnellová.

„Múdra žena,“ poznamenal Pete, dopil pohár a zašmátral po podlahe, aby našiel fľašu.

„Myslím si, že sa práve stala mojou novou hrdinkou,“ povedala som, zdvihla som fľašu, ktorá stála pri mojej nohe a podala som mu ju bez toho, aby som sa odlepila od obrazovky. Bola som fascinovaná.

Zjedli sme večeru v obývačke, čo pre nás bolo nezvyčajné, ale boli sme takí nadšení novým televízorom, že sa nám jedáleň zdala zrazu nudná. Pozerali sme jeden dokumentárny film za druhým a kričali sme *ešte!*, vždy keď sa film skončil. Keď sme sa dostali k tomu o Bellovej Burnellovej, cítila som, že bude v ten večer náš posledný, a to z dvoch dôvodov – bolo neskoro a nič by nedokázalo prekonať jej príbeh. Dosiahli sme citové apogeum.

„Úchvatné,“ povedala som. „Prosto úchvatné.“

„Hm.“

Pete si zobral z misky z konferenčného stolíka s mramorovou doskou ďalší arašid. Naznačila som mu, aby mi miskú podal a strčila som si za hrsť do úst bez toho, aby som odtrhla zrak od obrazovky. Jeden arašid sa mi skotúľal po blúzke, ale nevšímala som si ho.

Bellová Burnellová objavom pulzarov zmenila modernú vedu. Keď videla dáta, najprv nemohla uveriť vlastným očiam. Čo mohlo pulzovať na stále rovnakej frekvencii? Najpravdepodobnejším vysvetlením sa zdala mimozemská komunikácia, a to bolo *poriadne* neuveriteľné. No výsledky boli jasné. *Pulz pulz pulz pulz*: tlčúce srdce v ďalekej temnote. Spolužiaci jej neverili a ani nechceli. Vedúci jej dizertačnej práce ju prestali volať na zasadania a premýšľali nad tým, že dáta zničia, aby sa náhodou nedostali do médií. Čo ak boli tie impulzy signálmi z preľudnenej planéty, ktorá nás chcela napadnúť? Ak by aj dáta dávali zmysel, čo však nedávali, mohli by otriasť svetom. A čo spravila Bellová Burnellová? Našla ďalší pulzar na opačnej strane vesmíru.

„Odvážna dáma,“ poznamenal Pete.

Posúchala som mu prstami chodidlá. Nohy v ponožkách mal vyložené v mojom lone. Chcela som mu tým naznačiť, aby bol ticho. Bola to jedna z tých zakódovaných činností, ktoré páry robia, keď sú spolu dlho a veľmi dobre sa poznajú. Podobne stačilo, aby sa mi Pete nežne dotkol pleca a ja som vedela, že sa mám upokojiť a nepiť tak rýchlo. Alebo stačilo, aby som sa mu dotkla prstami nohy chodidiel a on vedel, že ho ľúbim.

Ak budeme predpokladať, že sa naša cesta skončila, prestane-me hľadať, povedala Bellová Burnellová. V jej okuliach sa chvíľku odrážalo svetlo kamery.

„To je nejaký známy citát?“ opýtal sa Pete.

Silnejšie som mu posúchala nohy.

„Au,“ zjajkol. „Nie tak silno.“

„Prepáč. Zaujíma ma *to*.“ Kývla som k televízoru.

„Prepáč.“

„Nič sa nestalo.“

Pete začal vstávať z gauča.

„Kam ideš?“ zaujímal ma a dúfala som, že mi pri odchode nezacloní výhľad.

„Idem po vodu. Po všetkom tom alkohole sme určite dehyd-rovaní.“

„Mám to zastaviť?“

„Nemusíš, pochopím, čo sa deje.“

„Nie, zastavím to. Je to úžasné, nemôžeš to zmeškať.“

Keď som zastavila dokument, na obrazovke zamrzol rádioteleskop, žiarivobiely v ostrom slnečnom svetle.

„Super,“ povedal Pete.

„Tak,“ postavila som sa. „Odnesiem toto.“ Pozbierala som z podlahy prázdne šálky a taniere, a nasledovala som ho do kuchyne.

Chodba bola svetlá a minimalistická ako zvyšok domu. Mali sme štvorizbový domček na zelenom predmestí Manchestru. Kúpili sme ho pred štyrmi rokmi od staršieho manželského

páru. Deti im už odrástli a odsťahovali sa. Pár sa chcel presťahovať do menšieho a lacnejšieho. Keď sme si dom boli obzrieť druhý raz, vedela som, že Pete si myslí presne to isté čo ja: o tridsať rokov budeme presne tam, kde teraz oni. A tak sme im ponúkli požadovanú cenu a oni súhlasili.

Naša kuchyňa bola moderná, ale pohodlná. Bolo tam presne toľko zo sedliackeho domu, aby nevyzerala gýčovo. Zo všetkých izieb v dome bola práve kuchyňa to najživšie miesto: bola teplá, hýbala sa a viditeľne rástla. Vždy, keď šiel Pete do mesta, priniesol si nejaký nový nástroj. Na narodeniny všetkých požiadal, aby mu dali darčkové poukážky na drahé nože a panvice. Ja som sa zasa prehrabávala vo všetkých bazároch a garážových výpredajoch, kým sa mi podarilo nazhromaždiť síce eklektickú, no veľmi šik kolekciu retro príborov.

Po prvýkrát sme neupratali po večeri. Hrnce a riad pokrývali kuchynskú dosku, všade boli flaky od omáčky a kúsky nastrúhanej citrónovej kôry. Zvyčajne sme hneď po dezerte všetko naukladali do umývačky, ale v ten večer sme sa vyhovorili na to, že oslavujeme. Pete pripravil kuracie *tajine* s nakladanými citrónmi. Zanechalo v kuchyni slabú vôňu duseného citrusového ovocia. V ten deň išiel Pete po obednej zmene rovno domov a začal všetko pripravovať od základu. Najprv nakrájal cibuľu na skoro priesvitné polmesiačky, potom sekáčikom rozštvrtil kura. Ostatní šéfkuchári, s ktorými Pete pracoval, hovorili, že sa doma neobťažujú normálne variť – jedli polotovary a pripravovali si ich v mikrovlnke. Vedela som, že Pete varí pre mňa, aby ma potešil, a tak som niekedy vravela, že mi to chutí viac, než bola pravda, lebo som mu bola vďačná za všetko, čo robil, pretože som sa niekedy cítila previnilo, že nevarím častejšie.

„Ste tím,“ utešovala ma kamarátka Kate. „Vzťah je o dávaní a braní. Helen, aj ty dávaš, aby si vedela.“

Pravda je, že nenávidím varenie a naša dohoda mi vyhovovala. Ja som nakupovala a prala. Okrem toho varenie nebolo